

The Role of the Five-Factor Personality Traits and Early Maladaptive Schemas in Couples' Emotional Divorce: Structured Narrative Review

Javad Sadeghiahooei¹, Kobra Haji Alizadeh^{*2}, Nooshin Taghinejad³

¹ PhD Student in Psychology, Department of Psychology, BA.C, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran

² Associate Professor, Department of Psychology, BA.C, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran.

³ Assistant Professor, Department of Psychology, BA.C, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran

* **Corresponding Author:** hajializadehk@iau.ac.ir

Received: 2026-04-25

Accepted: 2026-07-30

Publication: 2026-08-23

Abstract

Emotional divorce is one of the most complex and hidden problems in marital relationships, in which the emotional bond, intimacy, and effective communication between spouses gradually decline while the formal relationship may still continue. Research evidence indicates that the Big Five personality traits—particularly neuroticism—as well as early maladaptive schemas such as abandonment, mistrust/abuse, and emotional deprivation are among the important factors that weaken relationship quality, increase conflict, and intensify emotional divorce. In contrast, extraversion, agreeableness, and conscientiousness have shown a protective role in many studies and are positively associated with marital satisfaction and relationship stability. The present review article aims to examine the role of the Big Five personality traits and early maladaptive schemas in couples' emotional divorce by reviewing studies published between 2020 and 2025. The findings indicate that the combination of maladaptive personality traits and negative early schemas, through mechanisms such as reduced emotional regulation, increased misunderstanding, decreased intimacy, and heightened marital burnout, increases the likelihood of emotional divorce. Accordingly, attention to cognitive–emotional interventions, communication skills training, and schema-focused therapy may be effective in preventing and reducing emotional divorce.

Keywords: five-factor personality traits, Early Maladaptive Schemas, Emotional Divorce, Narrative Review

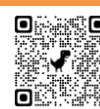
© 2019 Journal of New Approach to Children's Education (JNACE)

This work is published under CC BY-NC 4.0 license.

© 2022 The Authors.

How to Cite This Article: Haji Alizadeh, K & et al. (2026). The Role of the Five-Factor Personality Traits and Early Maladaptive Schemas in Couples' Emotional Divorce. *JNACE*, 8(2): 113-124.

نقش صفات پنج عاملی شخصیت و طرحواره های ناسازگار اولیه در طلاق عاطفی زوجین

جواد صادقی آهویی^۱، کبری حاجی علیزاده^{۲*}، نوشین تقی نژاد^۳^۱ دانشجوی دکتری تخصصی روانشناسی، گروه روانشناسی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران^۲ دانشیار، گروه روانشناسی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران^۳ استادیار، گروه روانشناسی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران

* نویسنده مسئول: hajializadehk@iau.ac.ir

تاریخ چاپ مقاله: ۱۴۰۵/۰۶/۰۱

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۴/۰۵/۰۸

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۴/۰۲/۰۵

چکیده

طلاق عاطفی یکی از آسیب‌های مهم و پنهان در روابط زناشویی است که با کاهش تدریجی صمیمیت، پیوند هیجانی و ارتباط مؤثر میان زوجین همراه می‌شود، در حالی که تداوم ظاهری رابطه ممکن است حفظ شود. شواهد پژوهشی موجود نشان می‌دهد که برخی ابعاد صفات پنج‌عاملی شخصیت، به‌ویژه روان‌رنجورخویی، با افزایش تعارضات زناشویی، کاهش رضایت رابطه و تشدید دشواری‌های هیجانی همبستگی دارند. در مقابل، برون‌گرایی، توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی در بسیاری از مطالعات با شاخص‌های سازگاری زناشویی و صمیمیت رابطه‌ای ارتباط مثبت نشان داده‌اند. همچنین، طرحواره‌های ناسازگار اولیه مانند رهاشدگی، بی‌اعتمادی/بدرفتاری، محرومیت هیجانی و نقص/شرم، در شکل‌گیری الگوهای ادراکی و هیجانی منفی نسبت به رابطه زناشویی نقش دارند و با کاهش صمیمیت، افزایش سوءتفاهم و فرسودگی زناشویی همراه‌اند. این مقاله با رویکردی مرور روایتی ساختاریافته، یافته‌های پژوهش‌های منتشرشده در سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۵ را درباره ارتباط صفات شخصیتی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه با طلاق عاطفی زوجین بررسی می‌کند. نتایج مرور حاکی از آن است که این متغیرها بیشتر در قالب همبستگی، پیش‌بینی آماری و میانجی‌گری‌های مفهومی قابل تبیین‌اند و شواهد موجود برای نتیجه‌گیری علی مستقیم کافی نیست. بر این اساس، مداخلات شناختی-هیجانی، آموزش مهارت‌های ارتباطی و طرحواره‌درمانی می‌توانند به‌عنوان پیشنهاد‌های بالینی مبتنی بر شواهد غیرمستقیم مورد توجه قرار گیرند، هرچند اثربخشی آن‌ها در زمینه طلاق عاطفی نیازمند پژوهش‌های مداخله‌ای دقیق‌تر است.

واژگان کلیدی: صفات پنج‌عاملی شخصیت، طرحواره‌های ناسازگار اولیه، طلاق عاطفی، مرور روایتی ساختاریافته

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان محفوظ است.

شیوه استناد به این مقاله: صادقی آهویی، جواد؛ حاجی علیزاده، کبری؛ تقی نژاد، نوشین. (۱۴۰۵). مرور روایتی ساختاریافته‌ای بر نقش صفات پنج‌عاملی شخصیت و طرحواره‌های ناسازگار اولیه در طلاق عاطفی زوجین. فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان، ۸(۲) ۱۲۴-۱۱۳.

مقدمه

کاهش صمیمیت، فاصله‌گیری هیجانی و اختلال در تعاملات زناشویی همراه است و در زوج‌هایی که با تعارض‌های زناشویی روبه‌رو هستند، شدت بیشتری دارد (Asl, Dokaneifard & Jahangir, 2022). طلاق عاطفی پیامدهای روان‌شناختی و اجتماعی قابل توجهی بر سلامت روان، رضایت زناشویی و ثبات

طلاق عاطفی به‌عنوان گسست تدریجی پیوند هیجانی بین زوجین، پیامدهای گسترده‌ای بر سلامت روان، سازگاری زناشویی و پایداری خانواده بر جای می‌گذارد (Bigdeli Savoji, Mehrinejad & Cheragh Mollaei, 2022). این پدیده با

نیازهای عاطفی اساسی کودک مانند احساس امنیت، تعلق، خودمختاری و ابراز آزادانه هیجانات برآورده نمی‌شوند. در نتیجه، این الگوهای ناسازگار در طول زندگی تداوم می‌یابند و به‌طور معناداری بر افکار، رفتارها و عملکرد روان‌شناختی فرد تأثیر می‌گذارند. (Aloi, Rania, Carbone, de Filippis, Quirino, D'Onofrio & Segura-Garcia, 2025)

این طرحواره‌ها به‌عنوان الگوهای پایدار شناختی و هیجانی منفی که از تجربه‌های اولیه زندگی شکل گرفته‌اند، تعریف شده‌اند (Hashemi & Shariatnia, 2024). طرحواره‌های ناسازگار اولیه با کاهش رضایت زناشویی و افزایش تعارض و تنش‌های هیجانی در روابط مرتبط بوده و می‌توانند زمینه‌ساز تجربه دلزدگی و در نهایت طلاق عاطفی شوند (Rahmani & Ghobadi, 2025; Anderson & Finch, 2023)

پژوهش‌های سال‌های اخیر نشان می‌دهد که طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ویژگی‌های شخصیتی از عوامل مهم در تبیین طلاق عاطفی به شمار می‌روند. در این راستا، انتظارخیز، علیوندی و حسینی‌نسب (۱۴۰۱) نشان دادند که هوش هیجانی، رابطه بین طرحواره‌های هیجانی و طلاق عاطفی را میانجی‌گری می‌کند. همچنین، جلالوند، نوایی‌نژاد، رضازاده بهادران و خسروی‌بابادی (۱۴۰۱) گزارش کردند که تنظیم هیجان در ارتباط بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و طلاق عاطفی نقش واسطه‌ای معناداری دارد. یافته‌های انوشا، آذرینوش و ویسکرمی (۱۴۰۰) نیز بیانگر آن است که روان‌رنجوری و طرحواره‌های ناسازگار اولیه از پیش‌بینی‌کننده‌های مهم طلاق عاطفی در زنان هستند.

در پژوهش‌های گسترده‌تر، Sahranavard et al. (2025) نشان دادند که ویژگی‌های شخصیتی و سرمایه روان‌شناختی می‌توانند به طور مستقیم طلاق عاطفی را پیش‌بینی کنند. مطالعه Hashemi & Shariatnia (2024) نیز تأیید کرد که طرحواره‌های ناسازگار اولیه و صمیمیت جنسی از عوامل مؤثر بر طلاق عاطفی در زوجین هستند. در سطح عوامل مرتبط با تجارب اولیه، Karakuş, Z. (2023) گزارش کرد که آسیب‌های دوران کودکی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه بر نگرش‌های انتخاب شریک زندگی تأثیر گذارند.

علاوه بر این، چندین پژوهش نقش واسطه‌ای عوامل هیجانی و ارتباطی را در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و طلاق عاطفی مورد تأکید قرار داده‌اند. برای نمونه، Mosadegh, Darbani & Parsakia (2023) نشان دادند که رضایت جنسی در این رابطه نقش واسطه‌ای دارد، و Rahiman, Qamari, Babakhani & Jafari (2023) تأیید کردند که طرحواره‌های ناسازگار اولیه میانجی ارتباط بین ابعاد شخصیتی و تعارضات زناشویی هستند.

خانواده دارد و می‌تواند باعث افزایش استرس، اضطراب و حتی احتمال طلاق رسمی شود. طلاق عاطفی وضعیتی است در زندگی مشترک که در آن زوجین باوجود ادامه زندگی مشترک رسمی و فیزیکی، ارتباط هیجانی، حمایت عاطفی، محبت و صمیمیت میان آنان به‌طور چشمگیر کاهش یافته یا تقریباً قطع شده است؛ احساس جدایی روانی، بیگانگی هیجانی، و فقدان وابستگی و همزیستی عاطفی بر رابطه غالب می‌شود. در چنین حالی، ممکن است زوجها کمتر گفتگو کنند، کمتر همدلی و درک نشان دهند، و بیشتر به‌جای ارتباطی مثبت، در حالت سرد و بی‌روح همراه با فاصله روانی باشند (Sahranavard, Zargham & Arefnazar, 2025). این نوع طلاق، مربوط به خانواده‌هایی است که به دلایلی مانند سنت‌های حاکم بر خانواده یا باورهای نادرست و نگرش منفی جامعه به زن مطلقه، ترس و نگرانی از تنهایی، از دست دادن فرزندان یا ناتوانی در تأمین نیازهای زندگی تصمیم می‌گیرند به اجبار با همسرشان زیر یک سقف زندگی کنند (شیری، میرزاحسینی و رضایی، ۱۴۰۱).

از جمله عوامل تعیین‌کننده طلاق عاطفی، ویژگی‌های شخصیتی افراد است. این ویژگی‌ها چارچوبی نظری است که شخصیت انسان را در قالب پنج بُعد اصلی رفتاری، هیجانی و شناختی طبقه‌بندی می‌کند: روان رنجوری^۱، برون‌گرایی^۲، گشودگی به تجربه^۳، موافق‌طبعی یا همراهی^۴ و وظیفه‌شناسی / وجدانی بودن^۵. این ابعاد ویژگی‌های نسبتاً پایداری را در موقعیت‌های مختلف و در گذر زمان نشان می‌دهند و همچنین توانایی پیش‌بینی طیف گسترده‌ای از پیامدهای روانی، اجتماعی و سلامت روانی از جمله شیوه‌های مقابله با استرس، کیفیت روابط میان‌فردی، و تعارض یا رضایت در روابط زناشویی را دارند (Sutin, Luchetti, Stephan & Terracciano, 2025). روان‌رنجوری بالا به‌عنوان عامل خطر در بروز طلاق عاطفی شناخته شده و برون‌گرایی، توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی نقش محافظتی دارند (Spikic & Mortelmans, 2021). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که این ویژگی‌ها از طریق تأثیر بر تعارض‌ها و تعاملات هیجانی زوجین، در ایجاد یا پیشگیری از دلزدگی و طلاق عاطفی نقش دارند (Mosadegh, Darbani & Parsakia, 2023; Asl, 2022).

علاوه بر ویژگی‌های شخصیتی، طرحواره‌های ناسازگار اولیه نیز از عوامل مهم مرتبط با طلاق عاطفی هستند. که الگوهای پایدار و فراگیر شناختی-هیجانی هستند که در دوران کودکی یا نوجوانی شکل می‌گیرند و شامل خاطرات، هیجانات، باورها، تصاویر ذهنی و احساسات بدنی مرتبط با خود و روابط میان‌فردی می‌شوند. این طرحواره‌ها زمانی شکل می‌گیرند که

جستجوی منابع در پایگاه‌های Google Scholar، Noormags و Magiran، SID، PubMed، ScienceDirect انجام شد. بازه زمانی مطالعات مورد بررسی از سال ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۵ در نظر گرفته شد. کلیدواژه‌های مورد استفاده شامل «طلاق عاطفی»، «طرحواره‌های ناسازگار اولیه»، «صفات پنج‌عاملی شخصیت»، «ویژگی‌های شخصیتی»، «مشکلات زناشویی» و «رضایت زناشویی» بود. این واژه‌ها بر اساس معادل‌های فارسی و انگلیسی و به صورت ترکیبی در پایگاه‌های مختلف جست‌وجو شدند.

در مرحله اولیه جست‌وجو، ۸۵ مقاله شناسایی شد. پس از بررسی عنوان و چکیده، ۴۷ مقاله که ارتباط بیشتری با موضوع پژوهش داشتند انتخاب شدند. در مرحله بعد، ۱۰ مقاله به دلیل در دسترس نبودن متن کامل حذف شدند و ۴ مقاله نیز به علت تکراری بودن یا همپوشانی کنار گذاشته شدند. در نهایت ۳۳ مقاله برای تحلیل نهایی انتخاب شدند.

معیارهای ورود به مطالعه شامل ارتباط مستقیم با موضوع پژوهش، انتشار در بازه زمانی تعیین شده و دسترسی به متن کامل مقاله بود. مطالعاتی که ارتباط مستقیمی با موضوع نداشتند، تکراری بودند یا اطلاعات کافی ارائه نمی‌دادند از فرایند بررسی کنار گذاشته شدند.

با توجه به ناهمگنی روش‌شناسی مطالعات و تفاوت در ابزارهای اندازه‌گیری، انجام فراتحلیل کمی امکان‌پذیر نبود؛ بنابراین یافته‌ها به صورت توصیفی و تحلیلی مورد بررسی قرار گرفتند.

یافته‌ها

پژوهش‌هایی که ملاک ورود را داشتند به دقت مورد بررسی قرار گرفته و خلاصه مطالب مقالات (نویسنده، سال پژوهش، موضوع و نتیجه‌گیری) در جدول شماره یک ارائه شده است.

همچنین، (Asl et al. 2022) و Bigdeli Savoji et al. (2022) بر نقش شخصیت، حمایت اجتماعی و مشکلات روان‌شناختی در تبیین طلاق عاطفی تأکید کرده‌اند.

یافته‌های بین‌المللی نیز این الگو را تقویت می‌کنند. برای مثال، Spikic, Mortelmans و Bahar & Koroğlu (2022) (2021) نشان داده‌اند که ویژگی‌های شخصیتی به‌ویژه روان‌رنجوری و برون‌گرایی با فرسودگی شغلی و جدایی زناشویی مرتبط‌اند. مطالعات اخیر نیز بر نقش محافظتی عواملی مانند توافق‌پذیری، تاب‌آوری و حمایت اجتماعی در کاهش طلاق عاطفی تأکید کرده‌اند (Sadeh Khani, Emamipour & Mirhashemi, 2024; Shahi, & Eskandari, 2025).

در زمینه طرحواره‌ها، پژوهش‌های جدیدتر نشان می‌دهند که طرحواره‌های ناسازگار اولیه با کاهش رضایت زناشویی، افزایش مشکلات بین‌فردی و احتمال بیشتر بروز طلاق عاطفی همراه هستند (Aloi et al, 2025; Poursheykhanian, Alizadeh, Darbandi & Arian, 2023). مجموع این یافته‌ها نشان می‌دهد که بررسی هم‌زمان طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ویژگی‌های شخصیتی می‌تواند به درک جامع‌تر سازوکارهای مؤثر بر طلاق عاطفی کمک کند.

بنابراین این پژوهش با هدف مرور نظام‌مند پژوهش‌های انجام‌شده و ارائه تصویری جامع از تعامل میان صفات شخصیت، طرحواره‌ها و طلاق عاطفی تدوین شده است.

روش پژوهش

این پژوهش از نوع مرور روایتی ساختاریافته است که با هدف گردآوری و تحلیل یافته‌های پژوهشی مرتبط با نقش صفات پنج‌عاملی شخصیت و طرحواره‌های ناسازگار اولیه در طلاق عاطفی زوجین انجام شد.

جدول ۱: خلاصه مقالات بررسی شده در زمینه نقش صفات پنج‌عاملی شخصیت و طرحواره‌های ناسازگار اولیه در طلاق عاطفی زوجین

پایگاه داده	نویسندگان	متغیرهای اصلی	نمونه پژوهش	مهم‌ترین یافته‌ها
ساینس دایرکت	Malouff, Thorsteinsson, Schutte, Bhullar & Rooke (2020)	صفات پنج‌عاملی شخصیت و رضایت زناشویی	فراتحلیل (چند هزار زوج)	روان‌رنجورخویی باعث کاهش رضایت و افزایش تعارض؛ سازگاری و وظیفه‌شناسی پیش‌بینی‌کننده رضایت بالاتر
گوگل اسکالر	جورابچی، دوایی و مردانی راد (۱۳۹۹).	رضایت زناشویی سلامت روانی ویژگی‌های شخصیتی هماهنگی شخصیتی رضایت جنسی	۳۷۲ نفر	مولفه‌های سلامت روانی، ویژگی‌های شخصیتی و هماهنگی شخصیتی با رضایت زناشویی و با میانجی‌گری رضایت جنسی در زوج‌های مراجعه‌کننده به مراکز خانه‌های سلامت شهر تهران شدت اثر مطلوبی داشته است.
نورمگز	انوشا و همکاران (۱۴۰۰)	طرحواره، شخصیت	۲۵۰ زن	روان‌رنجوری و طرحواره‌ها پیش‌بینی‌کننده قوی طلاق عاطفی

پایگاه داده	نویسندگان	متغیر های اصلی	نمونه پژوهش	مهم ترین یافته ها
گوگل اسکالر	Soltani, Ahmadi & Karimi (2021)	طرحواره های ناسازگار اولیه و تعارض زناشویی	۳۴۰ زوج	طرحواره های رهاشدگی، محرومیت هیجانی و بی اعتمادی با تعارض و کاهش صمیمیت رابطه دارند
نورمگز	Samalpoor Baba Ahmadi, Heidari, Asgari & Makvandi (2021)	هوش اخلاقی، طرحواره های ناسازگار اولیه، طلاق عاطفی، فرسودگی زناشویی (نقش میانجی)	زنان متأهل مراجعه کننده به مراکز مشاوره روان شناختی شهر اهواز (مطالعه مدل یابی معادلات ساختاری)	طرحواره های ناسازگار اولیه و هوش اخلاقی به طور معناداری با طلاق عاطفی مرتبط بودند. دلزدگی زناشویی نقش میانجی معناداری در رابطه بین طرحواره های ناسازگار اولیه و طلاق عاطفی ایفا کرد. افزایش شدت طرحواره ها و دلزدگی زناشویی با افزایش احتمال طلاق عاطفی همراه بود.
ساینس دایرکت	Spikic S, Mortelmans D. (2021)	ویژگی های شخصیتی پنج عاملی، جدایی زناشویی	۳۰متأانالایز	روان رنجوری و برون گرایی با احتمال جدایی زناشویی رابطه دارند.
نورمگز	انتظارخیر و همکاران (۱۴۰۱)	طرحواره هیجانی، هوش هیجانی	۳۰۰ زوج	هوش هیجانی رابطه طرحواره-طلاق عاطفی را میانجی گری کرد
نورمگز	جلالوند و همکاران (۱۴۰۱)	طرحواره، همدلی، تنظیم هیجان	۳۰۰زن	تنظیم هیجان نقش میانجی معنادار داشت
مگیران	Asl et al. (2022)	ویژگی های شخصیتی، خودکارآمدی شغلی، حمایت اجتماعی ادراک شده، طلاق عاطفی	۴۰۰ زن شاغل شهرداری تهران	ویژگی های شخصیتی و خودکارآمدی شغلی از طریق حمایت اجتماعی ادراک شده طلاق عاطفی را پیش بینی می کنند.
سید	Bigdeli Savoji et al. (2022).	اختلالات روانی، شخصیت	۲۰۰ پزشک	ویژگی های شخصیتی و مشکلات هیجانی بر طلاق مؤثر بودند
ساینس دایرکت	Bahar & Köroğlu (2022)	ویژگی های شخصیتی پنج عاملی، فرسودگی شغلی	۳۰۰کارمند	روان رنجوری و برون گرایی با ابعاد مختلف فرسودگی شغلی رابطه معنادار دارند.
ساینس دایرکت	Cramer (2022)	شخصیت و کیفیت زناشویی	فرا تحلیل	توافق پذیری و وظیفه شناسی کیفیت رابطه را بهبود می دهند
پاب مد	Shorey, Anderson & Stuart, (2022)	طرحواره ها و کارکرد رابطه	۳۲۲ فرد بزرگسال	فعال سازی طرحواره ها موجب ارتباط منفی، اجتناب عاطفی و کاهش صمیمیت می شود
پاب مد	Givertz & Segrin (2022)	ویژگی های شخصیتی و باورهای رابطه ای	۳۸۴ زوج	ترکیب صفات ناسازگار و باورهای طرحواره ای چرخه های تعارض را تشدید می کند
مگیران	کاظمی، صادقی، هاشمی (۱۴۰۱)	طلاق عاطفی، سازه های شخصیتی، سازه های هیجانی	۳۵۰زوج	طلاق عاطفی با سازه های شخصیتی و هیجانی رابطه معناداری دارد. روان رنجوری و مشکلات تنظیم هیجان با افزایش طلاق عاطفی همراه بودند؛ در حالی که وجدان گرایی، توافق پذیری و تنظیم هیجان سازگاران پیش بینی کننده سطح پایین تر طلاق عاطفی بودند.
نورمگز	حسینی، جعفری، ملکی. (۱۴۰۲)	ویژگی های شخصیتی، دلزدگی زناشویی (میانجی)، کیفیت رابطه زوجین	زوجین متأهل	دلزدگی زناشویی نقش میانجی معناداری در رابطه بین ویژگی های شخصیتی (به ویژه روان رنجوری و توافق پذیری) و کیفیت رابطه زوجین داشت. افزایش روان رنجوری و دلزدگی زناشویی، کیفیت رابطه را کاهش داد؛ در حالی که توافق پذیری و گشودگی با کیفیت رابطه بالاتر همراه بود.

پایگاه داده	نویسندگان	متغیرهای اصلی	نمونه پژوهش	مهم ترین یافته ها
ساینس دایرکت	Mosadegh et al. (2023)	طلاق عاطفی، شخصیت، رضایت جنسی	۲۶۳ مرد	رضایت جنسی میانجی رابطه شخصیت-طلاق عاطفی
ساینس دایرکت	Karakuş (2023)	آسیب‌های دوران کودکی، تجربیات تجزیه‌ای، طرحواره‌های ناسازگار اولیه، نگرش انتخاب شریک	۳۰۰ دانشجوی مجرد	آسیب‌های کودکی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه بر نگرش انتخاب شریک تأثیر معنادار دارند.
ساینس دایرکت	Rahiman et al (2023)	شخصیت، دلبستگی، طرحواره	۳۵۰ زوج	طرحواره‌ها نقش میانجی معنادار در تعارضات زناشویی
ساینس دایرکت	Kim, Capaldi & Crosby (2023)	شخصیت و فرسودگی هیجانی	۴۱۲ زوج	وظیفه‌شناسی بالا فرسودگی هیجانی را کاهش می‌دهد
مگیران	پیام محمدرضا ، محمودعلیلو مجید ، علیوندی وفا (۱۴۰۴)	عوامل شخصیت ، دلزدگی زناشویی، طلاق عاطفی	۲۵۰ نفر	صفات شخصیتی به‌طور مستقیم و غیرمستقیم بر طلاق عاطفی اثر دارند. دلزدگی زناشویی نقش میانجی معناداری در رابطه بین عوامل شخصیت و طلاق عاطفی ایفا کرد؛ به‌گونه‌ای که روان‌رنجوری با افزایش دلزدگی زناشویی و طلاق عاطفی همراه بود، در حالی که توافق‌پذیری و وجدان‌گرایی با کاهش دلزدگی و طلاق عاطفی مرتبط بودند.
ساینس دایرکت	Anderson & Finch(2023)	طرحواره‌ها و سبک دلبستگی	۲۹۸ زوج	طرحواره‌های ناسازگار ناایمنی دلبستگی و مشکلات ارتباطی را افزایش می‌دهند
پاب مد	Yalcin & Karahan (2023)	شخصیت و طرحواره‌ها	۵۱۶ نفر	روان‌رنجورخویی همراه با طرحواره‌های شکست و رهاشدگی، رضایت زناشویی را پیش‌بینی می‌کند
نورمگز	بی‌آزاری کاری و اصغری گنجی (۱۴۰۱)	طلاق عاطفی، طرحواره‌های ناسازگار اولیه	۱۰۲ زوج	طرحواره‌های ناسازگار اولیه توانایی پیش‌بینی طلاق عاطفی را دارند. طرحواره‌هایی مانند رهاشدگی، بی‌اعتمادی/بدرفتاری و محرومیت هیجانی با افزایش طلاق عاطفی رابطه مثبت و معنادار داشتند و می‌توانند شدت فاصله عاطفی میان زوجین را پیش‌بینی کنند.
سید	عسکری و قاسمی فرد (۱۴۰۳)	طلاق عاطفی، الگوهای ارتباطی خانواده، تمایز یافتگی خود، طرحواره‌های ناسازگار اولیه	۲۵۰ نفر	الگوهای ارتباطی خانواده و تمایز یافتگی خود هم به صورت مستقیم و هم با میانجیگری طرحواره‌های ناسازگار اولیه، طلاق عاطفی را زنان پیش-بینی می‌کند. متغیرهای الگوهای ارتباطی خانواده، تمایز یافتگی خود، طرحواره ناسازگار اولیه به خوبی طلاق عاطفی را در همسران پیش‌بینی می‌کنند؛
گوگل اسکالر	Hashemi & Shariatnia (2024)	طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و صمیمیت جنسی	۲۵۰ زوج	طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و صمیمیت جنسی پیش‌بینی‌کننده طلاق عاطفی
گوگل اسکالر	Poursheykhian et al (2023)	طلاق عاطفی، طرحواره، آلکسی‌تیمیا	۲۰۰ زن	طرحواره و آلکسی‌تیمیا طلاق عاطفی را پیش‌بینی کردند
ساینس دایرکت	Fischer & Baucom (2024)	تعامل صفات و طرحواره‌ها	۲۱۰ زوج	تعامل طرحواره‌های ناسازگار و صفات منفی، خطر طلاق عاطفی را افزایش می‌دهد
ساینس دایرکت	Martínez-Pérez (2024)	طرحواره‌ها و کناره‌گیری عاطفی	۳۵۵ زوج	طرحواره‌ها کناره‌گیری و سردی هیجانی را پیش‌بینی می‌کنند

پایگاه داده	نویسندگان	متغیر های اصلی	نمونه پژوهش	مهم ترین یافته ها
پاب مد	Zhang & Li (2024)	روان رنجورخویی و تعارض	۴۳۰ زوج	روان رنجورخویی تعارض و واکنش های هیجانی منفی را افزایش می دهد
ساینس دایرکت	Aloi et al (2025)	طرحواره و تروما	۱۲۰ زوج	طرحواره ها میانجی رابطه تروما و مشکلات بین فردی
گوگل اسکالر	Sahranavard et al (2025)	ویژگی های شخصیتی و سرمایه روان شناختی	۴۰۰ زوج	ویژگی های شخصیتی و سرمایه روان شناختی پیش بینی کننده طلاق عاطفی
ساینس دایرکت	Hou & Ng (2025)	طرحواره ها و طلاق عاطفی	۲۸۹ زوج	طرحواره ها از طریق نایمینی دل بستگی به طلاق عاطفی می انجامند
پاب مد	Rahmani & Ghobadi (2025)	شخصیت و صمیمیت زناشویی	۲۶۰ زوج	توافق پذیری و وظیفه شناسی صمیمیت و رضایت را افزایش می دهند

بحث و نتیجه گیری

هدف از این مقاله مروری بررسی نقش صفات شخصیت پنج عاملی و طرحواره های ناسازگار اولیه در تبیین طلاق عاطفی زوجین بود. مرور مطالعات پیشین نشان می دهد که طلاق عاطفی پدیده ای چندبعدی است که در تعامل میان عوامل شناختی، شخصیتی و هیجانی شکل می گیرد. یکی از یافته های مهم این مرور، نقش قابل توجه طرحواره های ناسازگار اولیه در تضعیف کیفیت روابط زناشویی و افزایش فاصله عاطفی میان زوجین است. پژوهش ها نشان داده اند که طرحواره های ناسازگار می توانند با بروز مشکلات بین فردی و کاهش کیفیت روابط صمیمانه مرتبط باشند (Aloi et al, 2025; Fischer & Baucom, 2024) در واقع، افرادی که دارای طرحواره هایی مانند رهاسدگی، بی اعتمادی یا محرومیت هیجانی هستند، ممکن است در روابط صمیمانه خود انتظارات منفی یا ادراکات تحریف شده ای از رفتار شریک زندگی داشته باشند؛ امری که می تواند به تدریج به کاهش صمیمیت و افزایش فاصله عاطفی در رابطه منجر شود.

در همین راستا، برخی مطالعات نشان داده اند که نایمینی دل بستگی می تواند به عنوان سازوکاری میانجی در ارتباط میان طرحواره های ناسازگار و مشکلات رابطه ای عمل کند (Hou & Ng, 2025) به عبارت دیگر، طرحواره های ناکارآمد که ریشه در تجربه های اولیه زندگی دارند، می توانند الگوهای دل بستگی نایمین را در روابط بزرگسالی فعال کنند و در نتیجه تعاملات زوجین را تحت تأثیر قرار دهند. همچنین نتایج پژوهش Hashemi & Shariatnia (2024) نشان داد که طرحواره های ناسازگار اولیه با کاهش کیفیت روابط زناشویی و افزایش مشکلات هیجانی در روابط زوجین ارتباط معناداری دارند.

علاوه بر طرحواره ها، ویژگی های شخصیتی نیز از عوامل مهم در تبیین کیفیت روابط زناشویی و طلاق عاطفی محسوب می شوند.

نتایج پژوهش ها نشان می دهد که صفات شخصیت پنج عاملی، به ویژه روان رنجوری، توافق پذیری و مسئولیت پذیری، با کیفیت رابطه زناشویی ارتباط معناداری دارند (Cramer, 2022; Fischer & Baucom, 2024) به طور خاص، روان رنجوری بالا با افزایش حساسیت هیجانی، تعارضات بین فردی و کاهش رضایت زناشویی همراه است؛ در حالی که ویژگی هایی مانند توافق پذیری و وجدان گرایی می توانند به بهبود تعاملات زوجین، افزایش همدلی و کاهش تعارض کمک کنند. پنج عامل شخصیت همچنین برخی از نتایج مهم زندگی مانند آموزش و سلامت را پیش بینی می کنند. (کجباف و رحیمی، ۱۴۰۴)

در سطح شناختی و تعاملی نیز باورهای ناکارآمد درباره روابط صمیمانه می توانند در تشدید تعارضات زناشویی نقش داشته باشند. پژوهش (Givertz & Segrin, 2022) نشان داد که باورهای ناسازگار رابطه ای با رفتارهای تعارض آمیز در روابط عاشقانه ارتباط دارند. چنین باورهایی می توانند موجب شکل گیری انتظارات غیرواقع بینانه از رابطه و افزایش نارضایتی زناشویی شوند که در نهایت به فاصله هیجانی میان زوجین منجر می شود.

از سوی دیگر، مطالعات داخلی نیز یافته های مشابهی را گزارش کرده اند. نتایج پژوهش هایی مانند Bigdeli Savoji et al (2022); Asl et al (2022); Sahranavard et al (2025); Rahiman et al (2023)، آنوشا و همکاران (۱۴۰۰)، انتظارخیر و همکاران (۱۴۰۱) و جلالوند و همکاران (۱۴۰۱) نشان می دهد که متغیرهایی نظیر طرحواره های ناسازگار، ویژگی های شخصیتی و عوامل هیجانی با کیفیت روابط زناشویی و بروز طلاق عاطفی در زوجین ارتباط دارند. این یافته ها نشان می دهد که الگوهای شناختی و شخصیتی در شکل گیری تعاملات زناشویی در بافت فرهنگی ایرانی نیز نقش مهمی ایفا می کنند.

در مجموع، شواهد موجود نشان می دهد که طلاق عاطفی نتیجه تعامل پیچیده ای از عوامل فردی و بین فردی است. طرحواره های

در کاهش طلاق عاطفی نیز توصیه می‌شود. علاوه بر این، استفاده از نمونه‌های متنوع‌تر از نظر سن، مدت ازدواج و شرایط اجتماعی می‌تواند به افزایش قابلیت تعمیم نتایج کمک کند. در نهایت، انجام مطالعات کیفی برای بررسی تجربه زیسته زوجین در زمینه طلاق عاطفی می‌تواند به درک عمیق‌تر این پدیده و بومی‌سازی مدل‌های نظری موجود کمک کند.

موازین اخلاقی

در این مطالعه اصول اخلاق در پژوهش شامل اخذ رضایت آگاهانه از شرکت کنندگان و حفظ اطلاعات محرمانه آنها رعایت گردیده است.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران مراتب قدردانی و تشکر خود را از کلیه شرکت کنندگان این پژوهش که با استقبال و بردباری، در روند استخراج نتایج همکاری نمودند، اعلام می‌دارند.

تعارض منافع

نویسندگان این مطالعه هیچ گونه تعارض منافی در انجام و نگارش آن ندارند.

واژه نامه

1. Neuroticism	۱. روان رنجوری
2. Extraversion	۲. برون‌گرایی
3. Openness to Experience	۳. گشودگی به تجربه
4. Agreeableness	۴. موافق طبعی یا همراهی
5. Conscientiousness	۵. وظیفه‌شناسی / وجدانی بودن

منابع فارسی

- انوشا، فاطمه، آذرینوش، ایمان، و ویسکرمی، مریم. (۱۴۰۰). پیش‌بینی طلاق عاطفی زنان بر اساس راهبردهای طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و ویژگی‌های شخصیتی. مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی (مرکز توسعه آموزشهای نوین ایران). ۳۶(۷)، ۲۸۶-۲۹۷.
- انتظاری‌خیر، ندا، علیوندی‌وفا، مرضیه، و حسینی‌نسب، سیدداوود. (۱۴۰۱). طلاق عاطفی و طرح‌واره‌های هیجانی در زوجین دارای تجربه طلاق عاطفی: نقش واسطه‌ای هوش هیجانی. خانواده درمانی کاربردی، ۱۱(۳)، ۳۶۱-۳۷۷.
- بی‌آزادی کاری، فوژان، و اصغری گنجی، عسکر. (۱۴۰۱). پیش‌بینی طلاق عاطفی بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در زوجین دارای مشکلات زناشویی. تعالی مشاوره و روان‌درمانی، ۱۱(۳)، ۱۲-۲.

ناسازگار اولیه، صفات شخصیتی و باورهای ناکارآمد می‌توانند زمینه‌ساز شکل‌گیری الگوهای تعاملی منفی در روابط زناشویی شوند و به تدریج موجب کاهش صمیمیت و فاصله عاطفی میان زوجین گردند. از این رو، توجه به این متغیرها در فرایندهای پیشگیری و مداخله درمانی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

بر اساس یافته‌های این مطالعه مروری، می‌توان نتیجه گرفت که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و صفات شخصیت از عوامل مهم در تبیین طلاق عاطفی زوجین به شمار می‌آیند. این متغیرها از طریق تأثیرگذاری بر ادراکات شناختی، الگوهای هیجانی و شیوه‌های تعامل زوجین می‌توانند کیفیت روابط زناشویی را تحت تأثیر قرار دهند. بنابراین، در مداخلات روان‌شناختی مرتبط با مشکلات زناشویی، توجه به اصلاح طرح‌واره‌های ناسازگار و تقویت ویژگی‌های شخصیتی سازگارانه می‌تواند نقش مؤثری در بهبود روابط زوجین و پیشگیری از طلاق عاطفی داشته باشد. همچنین استفاده از رویکردهایی مانند طرح‌واره‌درمانی و زوج‌درمانی می‌تواند به شناسایی و اصلاح الگوهای ناکارآمد شناختی و هیجانی در روابط زناشویی کمک کند (Baucom, Atkins & Christensen, 2020; Al-Hassan, 2025).

مطالعه حاضر اگرچه با مرور جامع ادبیات مرتبط انجام شد، اما با چند محدودیت همراه بود. نخست آنکه بخشی از پژوهش‌های داخلی مرتبط با طلاق عاطفی فاقد اطلاعات کامل کتاب‌شناختی یا دسترسی متن کامل بودند که ممکن است بر پوشش‌دهی کامل یافته‌ها تأثیر گذاشته باشد. دوم اینکه تفاوت‌های روش‌شناختی مطالعات شامل مقطعی بودن، استفاده از ابزارهای متفاوت و ناهمگونی در حجم نمونه‌ها، مقایسه مستقیم نتایج را با چالش همراه می‌کرد. همچنین بسیاری از مطالعات مرور شده از طرح‌های همبستگی استفاده کرده بودند و بنابراین امکان استنباط روابط علی محدود است. از سوی دیگر، بخشی از پژوهش‌های مورد بررسی در بافت‌های فرهنگی متفاوت انجام شده‌اند و تعمیم نتایج آنها به جامعه ایرانی باید با احتیاط صورت گیرد. افزون بر این، کمبود مطالعات مداخله‌ای در حوزه طرح‌واره‌های ناسازگار و طلاق عاطفی در جامعه ایرانی از دیگر محدودیت‌های ادبیات موجود محسوب می‌شود.

با توجه به محدودیت‌های موجود، پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آینده از طرح‌های طولی برای بررسی مسیرهای احتمالی میان طرح‌واره‌های ناسازگار، صفات شخصیتی و طلاق عاطفی استفاده کنند. همچنین بهره‌گیری از روش‌های پیشرفته آماری مانند مدل‌یابی معادلات ساختاری می‌تواند در تبیین نقش متغیرهای میانجی مانند نایمندی دلبستگی، تنظیم هیجان و باورهای رابطه‌ای مؤثر باشد. انجام پژوهش‌های مداخله‌ای با هدف بررسی اثربخشی رویکردهایی مانند طرح‌واره‌درمانی و زوج‌درمانی مبتنی بر هیجان

- Segura-Garcia, C. (2025). Early Maladaptive Schemas Mediate the Relationship Between Childhood Trauma and Interpersonal Problems in Eating Disorders. *Clinical psychology & psychotherapy*, 32(2), e70052. <https://doi.org/10.1002/cpp.70052>
- Anderson, S. R., & Finch, J. F. (2023). Early maladaptive schemas, attachment insecurity, and romantic relationship quality. *Journal of Relationships Research*, 14, e6. <https://doi.org/10.1017/jrr.2023.6>
- Anoosha, F., Azarinoush, I., & Visakarmi, M. (2021). Prediction of emotional divorce in women based on early maladaptive schema strategies and personality traits. *Psychological Studies and Educational Sciences (Iranian Center for Development of Modern Education)*, 36(7), 286–297. [Persian]
- Askari, E., & Ghasemi Fard, M. (2024). Predicting emotional divorce based on family communication patterns and self-differentiation with the mediating role of early maladaptive schemas in women in Karaj region. *Family and Health*, 14(2), 211–230. [Persian]
- Asl, N., Dokanehi Fard, F., & Jahangir, P. (2022). Provide a model for predicting emotional divorce based on attachment styles, personality traits and job self-efficacy mediated by perceived social support in employed married women. *Applied Family Therapy Journal (AFTJ)*, 3(3). <https://doi.org/10.61838/kman.aftj.3.3.9>. [Persian]
- Asl, N., Dokaneifard, F., & Jahangir, P. (2022). Presenting a model for predicting emotional divorce based on personality traits and job self-efficacy mediated by perceived social support in working married women. *Journal of counseling research*. <https://doi.org/10.18502/qjcr.v20i80.8844>
- Bahar, E., & Koroğlu, E. Ö. (2022). Effects of five-factor personality traits on burnout [Unpublished manuscript or institutional publication]. Tarsus University.
- جلالوند، مهناز، نوابی نژاد، شکوه، رضازاده بهادران، حمیده، و خسروی بابادی، علی اکبر. (۱۴۰۱). مدل یابی معادلات ساختاری طلاق عاطفی بر اساس طرحواره های ناسازگار اولیه، همدلی عاطفی با میانجی گری تنظیم هیجان در زنان متأهل تهران. خانواده درمانی کاربردی، ۱۰(۳)، ۱۷۷–۲۰۶.
- جورابچی، سیده معصومه، دوابی، مهدی، و مردانی راد، مژگان. (۱۳۹۹). طراحی مدل رضایت زناشویی بر اساس مؤلفه های سلامت روانی، ویژگی های شخصیتی و هماهنگی شخصیتی و با میانجی گری رضایت جنسی در زوجین مراجعه کننده به مراکز خانه های سلامت شهر تهران. سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت، ۴(ویژه نامه)، ۷۴–۸۸.
- حسینی، سمیه، جعفری، مجید، و ملکی، هادی. (۱۴۰۲). بررسی میانجی گری دلزدگی زناشویی در رابطه بین ویژگی های شخصیتی و کیفیت رابطه زوجین. مجله مطالعات روانشناسی، ۱۸(۴)، ۳۳–۵۰.
- شیری، لیلا، میرزاحسینی، حسن، و رضایی، مسعود. (۱۴۰۱). بررسی نقش ذهنیت های والدت بیبه گر و کودک آسیب پذیر طرحواره ای در طلاق عاطفی دانشجویان متأهل: نقش تعدیل کننده ی سبک های مقابله ای. رویکردی نو بر آموزش کودکان، ۴(۳)، ۳۵–۴۷. doi: 10.22034/naes.2022.338556.1188
- عسکری، الهه، و قاسمی فرد، مریم. (۱۴۰۳). پیش بینی طلاق عاطفی بر اساس الگوهای ارتباطی خانواده و تمایز یافتگی خود با نقش میانجی گری طرحواره ناسازگار اولیه زنان منطقه کرج. خانواده و بهداشت، ۱۴(۲)، ۲۱۱–۲۳۰.
- کاظمی، فریبا، صادقی، جعفر، و هاشمی، لیلا. (۱۴۰۱). بررسی رابطه طلاق عاطفی با سازه های شخصیتی و هیجانی زوجین. مجله روانشناسی بالینی، ۹(۲)، ۱۰۱–۱۱۸.
- کجباف، محمدباقر، و رحیمی، میلاد. (۱۴۰۴). مقایسه افراد مبتلا به مشکلات بینایی، شنوایی، جسمی-حرکتی و افراد فاقد مشکلات جسمانی از نظر پنج عامل بزرگ شخصیت. رویکردی نو بر آموزش کودکان، ۷(۱)، ۱۴۰–۱۵۲. doi: 10.22034/naes.2025.498341.1632
- پیام، محمدرضا، محمودعلیلو، مجید، و علیوندی وفا، مرضیه. (۱۴۰۲). روابط ساختاری عامل های شخصیت با طلاق عاطفی: بررسی نقش میانجی دلزدگی زناشویی. نشریه زن و مطالعات خانواده، ۶۲(۴)، ۹–۲۷.

فهرست منابع

- Al-Hassan, S. (2025). Schema therapy interventions and marital relationship quality. *Journal of Contemporary Psychotherapy*. <https://doi.org/10.1007/s10879-024-09572-1>
- Aloi, M., Rania, M., Carbone, E. A., de Filippis, R., Quirino, D., D'Onofrio, E., &

- Journal, 8(03), Page: 328-342.
<https://iisj.in/index.php/iisj/article/view/445>
- Hosseini, S., Jafari, M., & Maleki, H. (2023). Investigating the mediation of marital burnout in the relationship between personality traits and relationship quality of couples. *Journal of Psychological Studies*, 8(4), 33-50. [Persian]
- Hou, Y., & Ng, T. K. (2025). Early maladaptive schemas and emotional divorce: The mediating role of attachment insecurity. *Journal of Family Studies*.
<https://doi.org/10.1080/13229400.2025.1012345>
- Jalalvand, M., Navabinejad, S., Rezazadeh Bahadoran, H., & Khosravi Babadi, A. (2022). Structural equation modeling of emotional divorce based on early maladaptive schemas and emotional empathy with the mediation of emotion regulation in married women in Tehran. *Applied Family Therapy*, 10(3), 177–206. [Persian]
- Jorabchi, S. M., Davayi, M., & Mardani Rad, M. (2020). Designing a model of marital satisfaction based on mental health components, personality traits, personality coherence and the mediation of sexual satisfaction in couples referring to health centers in Tehran. *Islamic Lifestyle with Health Focus*, 4(Special Issue), 74-88. <https://sid.ir/paper/415505/fa> [Persian]
- Kajbaf, M. B., & Rahimi, M. (2025). Comparison of people with visual, hearing, physical-motor problems and people without physical problems in terms of the big five personality factors. *A New Approach to Children's Education*, 7(1), 140-152.
<https://doi.org/10.22034/naes.2025.498341.1632> [Persian]
- Karakuş, Z. (2023). The investigation of the relationship between childhood trauma, dissociative experiences, early maladaptive schemas and mate selection attitudes of single university students [Master's thesis, Istanbul Sabahattin Zaim University]. Institutional Repository.
<http://hdl.handle.net/20.500.12436/5555>
- <https://acikerisim.tarsus.edu.tr/items/7c900cfd-c2f8-4656-9445-378273ff3097/full>
- Baucom, D. H., Atkins, D. C., & Christensen, A. (2020). Couple therapy and relationship functioning. *Journal of Marital and Family Therapy*, 46(1), 45-60.
<https://doi.org/10.1111/jmft.12420>
- Bi Azari Kari, F. & Asghari Ganji, A. Prediction of emotional divorce based on early maladaptive schemas in couples with marital problems. *Counseling and Psychotherapy Excellence*, 11(3), 2-12. [Persian]
- Bigdeli Savoji, H., Mehrinejad, A., & Cheragh Mollaei, L. (2022). Effect of Psychological Disorders, Extramarital Relationship, Job Satisfaction and Personality Traits on Emotional Divorce among Male and Female Physicians in Zanjan. *Razavi International Journal of Medicine*, 10(2).
- Cramer, D. (2022). Personality and marital quality: A meta-analytic review. *Personality and Individual Differences*, 190, 111532.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2022.111532>
- Entezari Kheir, N., Alivandi Vafa, M., & Hosseini Nasab, S. D. (2022). Emotional divorce and emotional schemas in couples with emotional divorce experience: The mediating role of emotional intelligence. *Applied Family Therapy*, 11(3), 361–377. [Persian]
- Fischer, M. S., & Baucom, D. H. (2024). Personality, cognition, and couple relationship distress. *Journal of Family Psychology*, 38(1), 55-66.
<https://doi.org/10.1037/fam0001150>
- Givertz, M., & Segrin, C. (2022). The association between maladaptive relationship beliefs and conflict behaviors in romantic relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 39(4), 1030-1049.
<https://doi.org/10.1177/02654075211049845>
- Hashemi, E, Shariatnia ,K. (2024). Association of Primary Maladaptive Schemas and Sexual Intimacy with Emotional Divorce (Case Study: The Couples of Quchan). *International Invention of Scientific*

- 5(4), 228-234.
<https://doi.org/10.61838/kman.aftj.5.4.26>
- Rahiman, R., Qamari, M., Babakhani, V., & Jafari, A. (2023). Modeling the structural relationship between personality dimensions and attachment styles with communication skills and marital conflicts with the mediation of primary maladaptive schemas in couples facing divorce. *Aftj*, 4(5), 251-265.
<https://doi.org/10.61838/kman.aftj.4.5.15>
- Rahmani, F., & Ghobadi, M. (2025). Personality traits and marital intimacy among Iranian couples. *Iranian Journal of Psychiatry and Behavioral Sciences*, 19(1).
<https://doi.org/10.5812/ijpbs.135421>
- Sadegh Khani, M., Emamipour, S., & Mirhashemi, M. (2024). Development of a structural model of emotional divorce based on the dark triad personality traits and conflict resolution styles with the mediation of marital conflicts. *Journal of Adolescent and Youth Psychological Studies (JAYPS)*, 5(5), 97-107.
<https://doi.org/10.61838/kman.jayps.5.5.12>
- Sahranavard, S., Zargham, M., & Arefnazar, M. (2025). Developing a Predictive Model of Emotional Divorce Based on Character Strengths and Personality Traits Mediated by Psychological Capital. *International Journal of Education and Cognitive Sciences*, 1-10.
<https://doi.org/10.61838/kman.ijecs.6.4.2>
- Sahranavard, S., Zargham, M., & Arefnazar, M. (2025). Developing a predictive model of emotional divorce based on character strengths and personality traits mediated by psychological capital. *International Journal of Education and Cognitive Sciences*, 6(4), 8-17.
<https://doi.org/10.61838/kman.ijecs.6.4.2>
[Persian]
- Samalpoor Baba Ahmadi, M., Heidari, A., Asgari, P., & Makvandi, B. (2021). A proposed model to investigate the impact of moral intelligence and early maladaptive schemas on emotional divorce regarding the mediating role of marital burnout in women referring to psychological centers, Kazemi, F., Sadeghi, J., & Hashemi, L. (2022). The relationship between emotional divorce with personality and emotional constructs of couples. *Journal of Clinical Psychology*, 9(2), 101-118. [Persian]
- Kim, H., Capaldi, D. M., & Crosby, L. (2023). Personality traits and emotional exhaustion in romantic relationships. *Journal of Family Psychology*, 37(3), 421-432.
<https://doi.org/10.1037/fam0001042>
- Malouff, J. M., Thorsteinsson, E. B., Schutte, N. S., Bhullar, N., & Rooke, S. E. (2020). The five-factor model of personality and relationship satisfaction of intimate partners: A meta-analysis. *Journal of Research in Personality*, 88, 103984.
<https://doi.org/10.1016/j.jrp.2020.103984>
- Martínez-Pérez, M. (2024). Emotional withdrawal in romantic relationships: The role of maladaptive schemas. *Personality and Mental Health*, 18(1), 55-67.
<https://doi.org/10.1002/pmh.1604>
- Mosadegh, H., Darbani, S. A., & Parsakia, K. (2023). The mediating role of sexual satisfaction in the relationship between personality traits and emotional divorce in men. *Applied Family Therapy Journal (AFTJ)*, 4 (4), 191-202.
<https://doi.org/10.61838/kman.aftj.4.4.19-1-5>
- Mosadegh, H., Darbani, S. A., & Parsakia, K. (2023). The mediating role of sexual satisfaction in the relationship between personality traits and emotional divorce in men. *aftj*, 4(4), 191-202.
<https://doi.org/10.61838/kman.aftj.4.4.11>
- Payam, M. R., Mahmoud Aliloo, M., & Alivandi Vafa, M. (2023). Structural relationships of personality factors with emotional divorce: Investigating the mediating role of marital burnout. *Journal of Women and Family Studies*, 62(4), 9-27. [Persian]
- Poursheykhian, S., Alizadeh Darbandi, H., & Arian, R. (2024). Examining the Relationship Between Early Maladaptive Schemas and Alexithymia with Emotional Divorce Among Married Female Students. *Applied Family Therapy Journal (AFTJ)* ,

- Soltani, M., Ahmadi, S., & Karimi, F. (2021). Early maladaptive schemas and marital conflicts among couples. *Journal of Family Psychology Research*, 18(3), 45–58. <https://doi.org/10.22034/jfpr.2021.245601>
- Spikic S, Mortelmans D. (2021). A preliminary meta-analysis of the big five personality traits' effect on marital separation *Journal of divorce and remarriage* - ISSN 1050-2556 - , p. 1-21. <https://doi.org/10.1080/10502556.2021.1993018>
- Sutin, A. R., Luchetti, M., Stephan, Y., & Terracciano, A. (2025). Personality as mechanism: An integrative model of five-factor model personality traits as a mechanism between earlier life factors and cognitive aging. *Current opinion in psychology*, 65, 102051. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2025.102051>
- Yalcin, I., & Karahan, T. F. (2023). The role of early maladaptive schemas in predicting relationship satisfaction. *Current Psychology*, 42(15), 12934-12945. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-02587-3>
- Zhang, Y., & Li, X. (2024). Neuroticism and marital conflict: The mediating role of emotional regulation. *Personality and Individual Differences*, 210, 112252. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2023.112252>
- Ahvaz, Iran. *Avicenna Journal of Neuro Psycho Physiology*, 8 (1), 52-58. <https://doi.org/10.32592/ajnpp.2021.8.1.107>
- Shahi, F., & Eskandari, H. (2025). The relationship between love style and emotional divorce with the mediating role of resilience and social support in couples with experience of emotional divorce. *Iranian Journal of Neurodevelopmental Disorders (JNDD)*, 4(2), 1–11. <https://doi.org/10.61838/kman.jnnd.4.2.14-3-5>
- Shiri, L., Mirzahoseini, H., & Rezaei, A. (2022). Investigating the role of punitive parent and vulnerable child schema modes in emotional divorce of married students: The moderating role of coping styles. *A New Approach to Children's Education*, 4(3), 35-47. <https://doi.org/10.22034/naes.2022.338556.1188> [Persian]
- Shorey, R. C., Anderson, S., & Stuart, G. L. (2022). Early maladaptive schemas and intimate relationship functioning: A systematic review. *Journal of Marital and Family Therapy*, 48(2), 342-357. <https://doi.org/10.1111/jmft.12548>
- Siri, H., Mohammadi, M., & Zargham Hajebi, M. (2025). Structural Equation Modeling of Marital Conflicts Based on Early Maladaptive Schemas, Gender Stereotypes, and Emotional Needs with the Mediation of Coping Styles. *Applied Family Therapy Journal*, 6(4), 1-12. <http://dx.doi.org/10.61838/kman.aftj.4015>